

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 105/2022-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Markom Belkom, LL.M., advokátom, Fraňa Kráľa 1504, Čadca, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/145/2016 z 30. mája 2017 a jeho postupu a proti uzneseniu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Sžk/18/2018 z 30. septembra 2021 a jeho postupu takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. decembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením krajského súdu a uznesením najvyššieho správneho súdu, ako aj postupom, ktorý rozhodnutiam predchádzal. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

II.

2. Personálnym rozkazom z 20. novembra 2003 bol sťažovateľ ku koncu roka 2003 uvoľnený zo služobného pomeru príslušníka Slovenskej informačnej služby (ďalej len „SIS“). Personálny rozkaz bol vydaný na základe žiadosti sťažovateľa o uvoľnenie zo služobného pomeru z 27. októbra 2003, ktorou sám navrhol ukončenie svojho služobného pomeru. Sťažovateľ podal proti personálnemu rozkazu odvolanie, ktoré odôvodnil tým, že žiadosť nepodal slobodne. Riaditeľ SIS ako odvolací orgán odvolanie zamietol a personálny rozkaz potvrdil. Krajský súd v Žiline rozsudkom z 31. januára 2005 zamietol žalobu sťažovateľa proti rozhodnutiu riaditeľa SIS. Rozsudok krajského súdu potvrdil najvyšší súd rozsudkom zo 14. marca 2006. Súdny zhodne uviedli, že sťažovateľ nepreukázal, že konal neslobodne, pod nátlakom a z donútenia.

3. Sťažovateľ sa zároveň žalobou doručenou 20. októbra 2005 na Okresný súd Bratislava III domáhal určenia, že jeho žiadosť o uvoľnenie zo služobného pomeru z 27. októbra 2003 je neplatná a jeho služobný pomer v SIS trvá. Okresný súd uznesením z 23. marca 2007 konanie zastavil. Krajský súd po odvolaní sťažovateľa uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd následne rozsudkom z 30. júna 2011 žalobu sťažovateľa zamietol. Krajský súd rozsudok okresného súdu opäť zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Upovedomením zo 14. júla 2016 okresný súd vec postúpil Krajskému súdu v Bratislave ako vecne príslušnému na konanie v prvom stupni správneho súdnictva, keďže predmetom žaloby je určenie neplatnosti žiadosti o uvoľnenie zo služobného pomeru a určenie, že služobný pomer trvá, pričom základom je personálny rozkaz z 20. novembra 2003, ktorý je správnym rozhodnutím, preto nejde o pracovný pomer, kedy by bola daná vecná príslušnosť okresného súdu na konanie v prvom stupni.

4. Sťažovateľ podaním z 30. mája 2017 nesúhlasil s postúpením veci s odkazom na § 7 písm. d) Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“), podľa ktorého správne súdy nepreskúmajú súkromnosprávne spory a iné súkromnoprávne veci, v ktorých je daná právomoc súdu v civilnom spore. Krajský súd napadnutým uznesením z 30. mája 2017 žalobu postupom podľa § 98 ods. 1 písm. g) SSP odmietol. Rozhodnutie odôvodnil tým, že neboli naplnené všetky podmienky na preskúmanie rozhodnutia v rámci správneho súdnictva v zmysle § 7 písm. b) SSP, pretože správne súdy nepreskúmajú správne akty orgánov verejnej správy, ktoré nemajú povahu rozhodnutia o právach, právom chránených záujmoch alebo o povinnostiach fyzickej osoby alebo právnickej osoby, najmä rozhodnutia organizačnej povahy a rozhodnutia a opatrenia upravujúce vnútorné pomery orgánu, ktorý ich vydal.

5. Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť. Sťažovateľ namietal, že krajský súd nebol príslušný na rozhodnutie o podanej žalobe, ktorú podával ako civilný návrh na určenie neplatnosti právneho úkonu. Vo veci už okresný súd konal a rozhodol rozsudkom, v ktorom nebolo nekonštatované, že by nebol príslušný na prejednanie návrhu. Tiež poukázal na to, že na pojednávaní 30. mája 2017 mu nebolo umožnené predložiť jeho písomné vyjadrenie, ktoré mohol predložiť až po tom, ako súd vyhlásil uznesenie o odmietnutí jeho žaloby. Súd tak zvolil nesprávny procesný postup, ktorým mu bolo znemožnené uskutočniť procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

6. O kasačnej sťažnosti rozhodol najvyšší správny súd napadnutým uznesením, ktorým kasačnú sťažnosť zamietol ako nedôvodnú. V úvode sa zaoberal námietkou sťažovateľa, ktorý nesúhlasil s právomocou správneho súdu pre rozhodnutie o žalobe. Sťažovateľ v žalobe požadoval vyslovenie neplatnosti právneho úkonu – žiadosti o uvoľnenie zo služobného pomeru a určenia, že služobný pomer trvá. Najvyšší správny súd dospel k záveru, že žalobný návrh vyplýva zo služobného pomeru príslušníka SIS, keď sa týka jeho zániku, a preto je na jeho prerokovanie príslušný správny súd a na rozhodovanie bolo potrebné použiť SSP. Najvyšší správny súd sa stotožnil so záverom krajského súdu, že žalobou vymedzený predmet konania nebol spôsobilý byť predmetom prieskumu správneho súdu. Žiadosť o uvoľnenie zo služobného pomeru, ktorej neplatnosti sa sťažovateľ v žalobe domáhal, je potrebné považovať za podanie podľa § 234 a § 235 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov, no nejde o rozhodnutie, opatrenie, zásah či prejav nečinnosti orgánu verejnej správy, ale úkon účastníka konania, ktorý bol podkladom rozhodnutia. K tomu uviedol, že platnosť

a zákonnosť žiadosti sťažovateľa o uvoľnenie zo služobného pomeru bola preskúmaná v rozhodnutiach Krajského súdu v Žiline z 31. januára 2005 a najvyššieho súdu zo 14. marca 2006. Preto krajský súd postupoval správne, keď žalobu ako neprípustnú odmietol. Okrem toho ďalším dôvodom na odmietnutie žaloby je § 98 ods. 1 písm. a) SSP, pretože v tej istej veci už bolo správnym súdom právoplatne rozhodnuté.

7. Najvyšší správny súd sa zaoberal aj námietkou sťažovateľa o tom, že mu krajský súd na pojednávaní 30. mája 2017 neumožnil predložiť písomné vyjadrenie, čím porušil jeho právo na spravodlivý proces. K tomu najvyšší správny súd uviedol, že sťažovateľ ešte v konaní pred okresným súdom predniesol opakovane svoje argumenty a aj v konaní pred krajským súdom mal dostatok času na zaslanie svojich vyjadrení, čo už nevyužil. Sťažovateľ tak mal zabezpečený riadny prístup k súdu a priestor na predloženie svojich vyjadrení. Vyjadrenie sťažovateľa vzhľadom na jeho obsah by nemalo vplyv na rozhodnutie správneho súdu. Uvedené pochybenie nepovažoval najvyšší správny súd za tak zásadné, že by bolo dôvodom na záver o porušení práva na spravodlivý proces.

III.

8. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta nedostatočné odôvodnenie napadnutých rozhodnutí. Vyjadruje nesúhlas s tým, že jeho vec bola posúdená v rámci správneho súdnictva, keď na takéto postup neboli splnené podmienky, keďže jeho žaloba nesmerovala voči aktu verejnej správy v administratívnom konaní, ale voči právnemu úkonu – žiadosti o prepustenie zo služobného pomeru, ktorá bola podaná v tiesni a pod vplyvom donútenia. Žiaden z konajúcich súdov sa pritom nezaoberal jeho žiadosťou ako právnym úkonom. Podľa sťažovateľa krajský súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočniť procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

IV.

9. V rozsahu, v ktorom ústavná sťažnosť smeruje proti postupu a uzneseniu krajského súdu, ide o návrh, na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc. Vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu mal sťažovateľ možnosť podať opravný prostriedok – kasačnú sťažnosť, ktorú aj využil. Poskytnutie ochrany v prípade potenciálneho porušenia dotknutých článkov ústavy v danom prípade spadalo do právomoci najvyššieho správneho súdu, čo v zmysle § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vylučuje právomoc ústavného súdu. Preto bola ústavná sťažnosť v tomto rozsahu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci odmietnutá.

10. Právomoc ústavného súdu je daná v rozsahu proti postupu a rozhodnutiu najvyššieho správneho súdu. S ohľadom na to, že ústavná sťažnosť je opakovaním argumentácie sťažovateľa z kasačnej sťažnosti, treba uviesť, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je ústavný súd alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (napr. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony a pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležité zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (napr. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

11. Najvyšší správny súd konštatoval, že služobný pomer sťažovateľa má verejnoprávny charakter, a preto postúpenie jeho žaloby z civilného súdu na správny súd a priznanie právomoci zo strany správneho súdu bolo správne a zákonné. V rozhodnutiach kompetenčného senátu najvyššieho súdu bolo opakovane vyslovené, že povaha služobného pomeru príslušníka Policajného zboru nemá znaky súkromnoprávneho, ale verejnoprávneho pomeru (IKO/15/2019 a IKO/11/2018). Stanovisko najvyššieho správneho súdu, že pre určenie právomoci súdu je nevyhnutné posudzovať povahu právneho vzťahu, z ktorého právny nárok žalobcu vychádza, nemožno hodnotiť ako zjavne mylné. Ide o logický spôsob aplikácie procesných noriem, konkrétne § 3 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého sa právomoc civilných súdov vzťahuje na súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprerokávajú a nerozhodujú iné orgány. Podľa najvyššieho správneho súdu žalobou vymedzený predmet súdneho prieskumu nebol sám osebe spôsobilým predmetom prieskumu správneho súdnictva. Preto vyhodnotil postup krajského súdu, ktorý podľa § 98 ods. 1 písm. g) SSP žalobu odmietol ako neprípustnú, za správny spôsob aplikácie právnej úpravy SSP. Žalobný návrh znel na vyslovenie neplatnosti žiadosti sťažovateľa o uvoľnenie zo služobného pomeru a na určenie, že služobný pomer trvá. Vysvetlenie najvyššieho správneho súdu, že žiadosť o prepustenie zo služobného pomeru nie je rozhodnutím, opatrením, zásahom a ani prejavom nečinnosti orgánu verejnej správy, ale úkonom účastníka konania, ktorý bol podkladom rozhodnutia, ktorá však nie je samostatne preskúmateľným správnym súdom, nemožno považovať za arbitrárne.

12. Najvyšší správny súd vyhodnotil sťažovateľom namietaný procesný postup krajského súdu, keď zdôraznil, že k nariadeniu pojednávania došlo nad rámec povinného procesného postupu a sťažovateľ mal možnosť vyjadriť svoje právne posúdenie počas predchádzajúceho priebehu konania. Sťažovateľ ani v ústavnej sťažnosti netvrdí vznik žiadnej osobitnej ujmy na právach v súvislosti s nemožnosťou predniesť a predložiť vyjadrenie na pojednávaní. Uvedené pochybenie krajského súdu nemožno hodnotiť ako zásadné, ktoré by umožňovalo prijať záver o porušení základného práva na spravodlivý proces. Sťažovateľ mal možnosť predniesť svoju predstavu o právnom posúdení veci, pričom ju aj predniesol a najvyšší správny súd sa s ňou rozsiahlo vysporiadal. Nemožnosť opakovane predniesť právny názor, preto nie je dôvodom na konštatovanie porušenia základných práv sťažovateľa.

13. Napadnuté uznesenie najvyššieho správneho súdu je jasne, zrozumiteľne a výstižne odôvodnené, reflektuje na ťažiskové skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o žalobe sťažovateľa, nie je poznačené zjavným omylom v právnom posúdení. Preto bola ústavná sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnená odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. februára 2022

Peter Straka
predseda senátu